

Dosarul nr. 2ra-81/19

prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan-Vodă (jud. S. Pleșca)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, S. Gîrbu, Gr. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Zona Economică Liberă „Bălți” împotriva Alinei Certan, intervenient accesoriu Universitatea Tehnică a Moldovei cu privire la încasarea sumei rezultată din neexecutarea obligațiilor contractului de sponsorizare a studiilor pentru studenți și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Zona Economică Liberă „Bălți”, a fost casată hotărârea din 05 decembrie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 23 septembrie 2016, Zona Economică Liberă „Bălți” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alinei Certan, intervenient accesoriu Universitatea Tehnică a Moldovei cu privire la încasarea sumei rezultată din neexecutarea obligațiilor contractului de sponsorizare a studiilor pentru studenți și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 9 martie 2015 între Zona Economică Liberă „Bălți”, Universitatea Tehnică a Moldovei și pîrîta Certan Alina a fost încheiat contractul nr. SS-02 de sponsorizare a studiilor pentru studenți. Scopul contractului a fost în stabilirea unor obligații ale părților la contracte Zona Economică Liberă „Bălți”, Universitatea Tehnică a Moldovei și Certan Alina referitoare la fondurile alocate beneficiarului (Certan Alina) în calitate de bursă pentru studii de masterat în străinătate alocată studenților Universității Tehnice a Moldovei, în baza acordului de colaborare dintre Universitatea Tehnică a Moldovei și Zona Economică Liberă „Bălți”.

A mai indicat reclamantul că reieșind din prevederile contractuale și anume, art. art. 4, 5 al contractului nr. SS-02 din 09 martie 2015, Zona Economică Liberă „Bălți” și-a asumat obligația de a achita pârâtului o bursă de studii în mărime de 695 de euro lunar, perioada de studiu fiind 01 martie 2015 - 30 septembrie 2015. Aceste

obligății, asumate de Zona Economică Liberă „Bălți”, au fost îndeplinite în strictă concordanță cu prevederile contractuale.

A susținut reclamantul că Alina Certan, la rândul ei, urma să îndeplinească următoarele sarcini potrivit actului nr. SS-02 din 9 martie 2015: a) prezentarea Zonei Economice Libere „Bălți” a unui program de studii bine precizat, cu un număr de 30 de credite pentru un semestru (6 luni); b) pe parcursul studiilor, o dată la trei luni expedierea unui raport de studii (versiune electronică) în adresa administrației Zonei Economice Libere „Bălți”; c) la întoarcerea în țară, Alina Certan urma să prezinte la sediul Zonei Economice Libere „Bălți” următoarele acte: situația școlară (note + credite obținute) sau alte forme de evaluare (aprecieri din partea profesorului coordonator) a activității desfășurate de către masterand; raport scris asupra activității desfășurate pe perioada de studiu (întocmit de către beneficiar), inclusiv ce va cuprinde și perioada de stagiere practică în cadrul întreprinderii; după finalizarea tezei de master, va prezenta administrației Zonei Economice Libere „Bălți” copia tezei.

A invocat reclamantul că toate aceste obligațiuni nu au fost îndeplinite de Alina Certan. Zona Economică Liberă „Bălți” nu a primit nici o informație/raport sub nici o formă privind rezultatele înregistrate de către Alina Certan pe parcursul perioadei de studiu (1 martie 2015 - 30 septembrie 2015).

În consecință, reclamantul Zona Economică Liberă „Bălți” la data de 07 iunie 2016 a înaintat o cerere către Certan Alina prin care a solicitat rambursarea în totalitate a sumelor primite din partea Zonei Economice Libere „Bălți” în calitate de bursă pentru studii de masterat în străinătate. La data de 05 iulie 2016 în adresa Zonei Economice Libere „Bălți” a parvenit Nota explicativă din partea pârâtei prin care era oferită o oarecare explicație privind tergiversarea prezentării Raportului privind studiile efectuate. De asemenea, a anexat la această explicație Raportul privind studiile la Universitatea Tehnică Ilmenau, în cadrul programului de colaborare între Universitatea Tehnică din Moldova și Universitatea Tehnică Ilmenau, însă a invocat reclamantul că prezentarea acestei explicații nu înseamnă că pârîta a executat obligațiile contractuale și nici nu justifică neexecutarea lor.

A mai susținut reclamantul că Certan Alina nu a ținut cont de principalele obligațiuni contractuale puse în sarcina ei, în special, nu a executat următoarele obligații: a) prezentarea către Zona Economică Liberă „Bălți” a unui program de studii bine precizat, cu un număr de 30 de credite pentru un semestru (6 luni); b) pe parcursul studiilor, o dată la trei luni urma să expedieze un raport de studii (versiune electronică) în adresa administrației Zona Economică Liberă „Bălți”.

La fel, a invocat reclamantul că pârîta nu a prezentat nici un raport final în strictă concordanță cu clauzele contractuale, iar raportul prezentat de către Certan Alina nu corespunde clauzelor contractuale, deoarece este un raport superficial, care nu conține componentele principale stabilite prin contractul financiar nr. SS-02. Este anexat doar un certificat de susținere a tezei de master, dar nicidecum nu a fost remisă copia tezei de master, susținută de către pârîta potrivit clauzelor contractuale.

A menționat reclamantul și asupra faptului că pârîta nu a ținut cont de mesajele remise de către administrația Zonei Economice Libere „Bălți” prin poșta electronică, prin care aceasta a fost atenționată în privința respectării cu strictețe a clauzelor contractuale.

A reiterat că au fost remise mesaje repetate în adresa pârâtei prin care s-a atras atenția asupra faptului că aceasta nu își onorează clauza contractuală de prezentare a rapoartelor periodice (o dată la 3 luni) și că timp de 9 luni de zile administrația Zonei Economice Libere „Bălți” nu a fost informată sub nici o formă despre careva activități/reușite ale pârâtei în cadrul Universității Tehnice Ilmenau din Republica Federală Germană.

În acest context, a invocat reclamantul încălcarea prevederilor art. 9 al contractului, conform căruia beneficiarul Certan Alina, în afara unor cazuri de forță majoră, urmează să ramburseze în totalitate sumele primite în termen de 15 zile de la primirea înștiințării din partea Zonei Economice Libere „Bălți”, în cazul neîndeplinirii oricărei obligații prevăzute în contract.

A solicitat reclamantul Zona Economică Liberă „Bălți” încasarea de la Certan Alina în beneficiul Zonei Economice Libere „Bălți” a sumei de 4170 de euro, a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 05 decembrie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă a fost respinsă acțiunea depusă de Zona Economică Liberă „Bălți” ca fiind neîntemeiată.

Invocând ilegalitatea acestei hotărâri, la data de 27 decembrie 2017, Zona Economică Liberă „Bălți”, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 decembrie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Zona Economică Liberă „Bălți”, a fost casată hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii și a fost încasat de la Alina Certan în beneficiul Zonei Economice Libere suma în mărime de 4170 de euro rezultată din neexecutarea obligațiilor conform contractului de sponsorizare a studiilor pentru studenți, precum și suma de 4891 de lei cu titlu de taxa de stat.

În susținerea concluziei date, instanța de apel a stabilit că prin contractul de sponsorizare a studiilor pentru studenți nr. SS-02 din 09 martie 2015, s-au stabilit relații contractuale și anume: pârîta Certan Alina s-a angajat să efectueze o perioadă de 7 luni de studii la Universitatea Tehnică Ilmenau, Republica Federeală Germană, cuprinsă între 01 martie 2015 - 30 septembrie 2015. Totodată, beneficiarul Certan Alina s-a angajat să efectueze și o perioadă de stagiu practic, cu o durată de 3 luni calendaristice, în cadrul unei întreprinderi germane, la propunerea universității gazdă. Tot, în acest contract, reclamantul Zona Economică Liberă „Bălți” s-a angajat reciproc, să plătească beneficiarului Certan Alina o bursă de studii în mărime de 695 euro lunar, după prezentarea de către beneficiar a documentului de înregistrare la disciplinele de studii în cadrul universității.

La fel, a stabilit instanța de apel că, urmare a neexecutării clauzelor contractuale de beneficiarul Certan Alina la data de 7 iunie 2016, Zona Economică Liberă „Bălți” a înaintat o pretenție către aceasta, prin care a solicitat rambursarea sumelor primite din partea reclamantului în calitate de bursă pentru studii de masterat în străinătate. Iar, la 05 iulie 2016 în adresa reclamantului a parvenit nota explicativă din partea pârâtei prin care ultima a dat o explicație privind tergiversarea prezentării Raportului privind studiile efectuate. De asemenea, la Nota explicativă a anexat raportul privind studiile la Universitatea Tehnică Ilmenau, în cadrul

programului de colaborare între Universitatea Tehnică Moldova și Universitatea Tehnică Ilmenau.

Colegiul instanței de apel a considerat ca fiind aplicabile speței prevederile art. 234 Codul civil, care expres prevede că actul juridic se consideră încheiat sub condiție când apariția și încetarea drepturilor subiective civile și a obligațiilor corelative depind de un eveniment viitor și nesigur ca realizare.

Conform art. 236 alin. (1) Codul civil, dacă actul juridic este încheiat sub condiția survenirii unui eveniment oarecare într-un termen determinat, condiția se consideră nerealizată dacă acest termen a expirat și evenimentul nu a survenit.

Conform art. 512 Codul civil, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Conform art. 513 Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Art. 514 Codul civil prevede că, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații, obligație ce trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în modul stabilit.

În temeiul normelor de drept menționate, instanța de apel a stabilit cu certitudine că raportul obligațional dintre Zona Economică Liberă „Bălți” și Certan Alina, rezultă din contractul financiar de sponsorizare a studiilor pentru studenți, conform căruia beneficiarul și-a asumat îndeplinirea unor obligații succesive în temeiul art. 236 Codul civil. Or, prima instanță greșit a considerat că în speță sunt aplicabile prevederile art. 602 alin. (4) Codul civil, cu atât mai mult că, apelantul (reclamant) și-a întemeiat pretențiile nu pe un simplu contract sinalagmatic, dar pe un act juridic încheiat sub o anumită condiție în conformitate cu prevederile art. 234 Codul civil.

Astfel, a stabilit instanța de apel că pârâta Alina Certan nu și-a onorat în modul corespunzător obligațiile asumate prin actul juridic nominalizat – contractul financiar de sponsorizare și prin urmare, sunt întemeiate pretențiile reclamantului (apelant) privind încasarea din contul beneficiarului a sumei bănești cu titlu de bursă de studii. Or, semnând prezentul contract, beneficiarul Alina Certan a exprimat acordul cu pct. 9 al acestui act, care stipulează două cazuri în care urmează să fie restituită bursa primită: în cazul neîndeplinirii oricărei obligații prevăzute în contract, excepție făcând cazurile de forță majoră menționate la pct. 6 (cazuri de forță majoră anunțate și aprobate în scris de către ZEL „Bălți”) sau, în cazul anulării prezentului contract.

Așadar, a conchis instanța de apel că clauza contractuală, prin care părțile și-au exprimat acordul scris, permite reclamantului de a solicita de la beneficiarul Alina Certan rambursarea în totalitate a sumelor primite, în termen de 15 zile de la primirea înștiințării din partea Zonei Economice Libere „Bălți”, în cazul neîndeplinirii oricărei obligații prevăzute în contract, cu excepția cazurilor de forță majoră.

Instanța de apel a mai menționat că la semnarea contractului pârâta a fost de acord cu clauzele contractuale, nu au fost consemnate careva obiecții din partea acesteia în privința pct. 8, ce ține de condițiile în care poate să fie anulat contractul,

sau art. 12 ce ține de obligațiile reclamantului, nu a fost consemnat ce răspundere poartă sponsorul față de beneficiar în cazul organizării defectuoase a începerii studiului, prin urmare intimata neîntemeiat face trimitere la nerespectarea clauzelor contractuale de către apelant. Or, voința declarată prin contractul încheiat între părți, este singura realitate percepută de terți (în baza căreia aceștia contractează) și singura care produce efecte.

Astfel, Colegiu instanței de apel a constatat temeinicia acțiunii înaintate, deoarece părțile au fixat un termen în decursul căruia condiția va trebui să se realizeze pentru a produce efecte, însă în speță termenul fixat a expirat înainte ca condiția să fie realizată de beneficiarul Certan Alina, chiar dacă ea se va realiza ulterior, condiția se consideră nerealizată, deoarece voința părților a fost de a considera ca valabilă numai realizarea împlinită pînă la expirarea termenului fixat.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că Certan Alina nu a respectat în modul corespunzător condițiile prevăzute de actul juridic nominalizat, deoarece beneficiarul nu a prezentat reclamantului nici o informație/raport sub nici o formă privind rezultate înregistrate de către acesta pe parcursul perioadei de studiu (1 martie 2015 - 30 septembrie 2015), la fel nu a fost prezentată copia tezei de master, cum prevede contractul.

În consecință, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a ajuns la concluzia admiterii cererii de chemare în judecată depusă de Zona Economică Liberă „Bălți” ca fiind întemeiată.

La data de 08 noiembrie 2018, Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea deciziei a încălcat normele de drept material. A susținut că instanța de apel trebuia să aplice prevederile Legii cu privire la filantropie și sponsorizare nr. 1420-XV din 31 octombrie 2002, precum și prevederile art. 220 și 708 Codul civil.

La data de 17 decembrie 2018 Zona Economică Liberă „Bălți” a depus referință prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la data de 20 septembrie 2018.

Astfel, recursul, declarat de Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, la data de 08 noiembrie 2018, prin intermediul oficiului poștal, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Alina Certan, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru